

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ในเขตภาคเหนือตอนบน

The Transformational Leadership of the Administrators that Affect to the External Quality Assessment of the Private Kindergarten in Upper Northern Thailand

ลภัสรดา เอื้อรักสกุล จินตนา จันทรเจริญ และ วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์

Laphasrada Uaraksakul Jintana Chanjarain and Weeraphan Siririth

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ในเขตภาคเหนือตอนบน 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ในเขตภาคเหนือตอนบน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ในเขตภาคเหนือตอนบน ปีการศึกษา 2555 จำนวน 104 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่มตามสัดส่วน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและการประเมินคุณภาพภายนอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารด้านการสร้างบารมี(x_1) ด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล(x_2) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา(x_3) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ(x_4) ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ $y = 0.285 - 0.274(x_1) + 0.472(x_2) - 0.267(x_3) + 0.979(x_4)$ 2) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ผู้บริหารควรปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการงานและด้านชีวิตครอบครัว ให้ความเสมอภาคแก่ผู้ร่วมงานทุกคน และผู้บริหารควรตั้งตนให้อยู่ในสติในการทำงาน และหมั่นให้กำลังใจแก่ตนเองเสมอ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลง, การประเมินคุณภาพภายนอก

Abstract

This research was aimed to 1) study the transformational leadership of the administrators that effect to the external quality assessment of the private kindergarten in upper northern Thailand. 2) study suggestion the transformational leadership of the administrators that effect to the external quality assessment of the private kindergarten in upper northern Thailand. The sample were the private kindergarten administrators of upper northern Thailand place in 2012, 104 people, randomly divided proportionally, Tools used to collect data was a questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics, Pearson's product moment correlation coefficient, And Stepwise multiple regression analysis.

The results show that: 1) The transformational leadership of the administrators and the opinion about the external assessment in overall were at the high level, The transformational leadership of the administrators effect to the external quality assessment in overall statistically significant .01, the equation used analyze this collected data is as follows: $y = 0.285 - 0.274 (x_1) + 0.472 (x_2) - 0.267 (x_3) + 0.979 (x_4)$, and 2) A key recommendation, The administrators should action himself as good models in the work and family life, gave equality for anyone, then should be mindful of the work, And persistent encouragement to themselves.

Keywords: Transformational Leadership / External Quality Assessment

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาวะโลกในปัจจุบันอยู่ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันสูงและนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกจึงไม่พ้นที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นได้ ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองก่อให้เกิดปัญหาและวิกฤตการณ์ต่าง ๆ มากมาย เป็นที่น่าสนใจว่าในสภาวะการณ์เช่นนี้ หน่วยงานต่าง ๆ มากมาย จะสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน สามารถเอาชนะวิกฤตการณ์ด้านต่างที่เผชิญอยู่ได้ด้วยต้องอาศัยความทุ่มเท การมีส่วนร่วมของพนักงานในหน่วยงาน ดังนั้นการจะนำพาองค์กรต่างๆ ให้เปลี่ยนแปลงจึงไม่ใช่เพียงแต่ประกาศว่าเราจะเปลี่ยนแปลงแล้วทุกคนจะยอมทำตาม เราจึงมีอีกศาสตร์ที่เรียกว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) โดยผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในสถานการณ์ปัจจุบันต้องมีความสามารถของผู้บริหารหรือผู้นำที่สามารถใช้ภาวะผู้นำ (Leadership) ซึ่งภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จตามความมุ่งหมายและการช่วยผู้คนให้ก้าวไปสู่จุดสูงสุดตามศักยภาพที่แต่ละบุคคลมีอยู่

ส่วนใหญ่จะพบว่าองค์กรหลายแห่งยังไม่สามารถพัฒนาศักยภาพของลูกน้องได้อย่างเต็มที่ [5]

โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญยิ่งในการที่จะพัฒนาคนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่จะก้าวเข้าสู่โลกยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง มีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถยืนหยัดได้อย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกบนพื้นฐานของความเป็นไทย ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 คือ ทำให้มนุษย์ได้เรียนรู้ พัฒนาตนเองตามความถนัดตามศักยภาพของตน สร้างนิสัยการเรียนรู้ด้วยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพสนองความต้องการโดยรวมของประเทศ การจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ นั้นต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างมากและมีความเป็นมืออาชีพและได้มาตรฐานตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 9 (3) “มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา” มาตรา 47 “ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก” มาตรา 48 “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา” และ มาตรา 49 “กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรเอกชน) หรือ สมศ. ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำหน้าที่ประเมินการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายหลักการและแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ”

การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ได้มีการพัฒนาตัวบ่งชี้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริมให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 ข้อ 38 กำหนดให้สำนักงานทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องต่อไปนี้ คือ

- 1) มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา
- 2) มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการการศึกษา
- 3) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ
- 4) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งกลุ่มตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารโดยตรงคือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตัวบ่งชี้ที่ 7.1 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของผู้บริหารในการขับเคลื่อนการศึกษาให้มีคุณภาพโดยเฉพาะการศึกษาในระดับปฐมวัยซึ่งเป็น

การศึกษาระดับพื้นฐานของมนุษย์อันจะส่งผลต่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น จึงได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ในเขตภาคเหนือตอนบน เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ในเขตภาคเหนือตอนบน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและมีความพร้อมในการรับการตรวจการประเมินภายนอกของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐที่จะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ในเขตภาคเหนือตอนบน
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ในเขตภาคเหนือตอนบน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นพลังผลักดันทำให้เกิดการตระหนัก เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ตามจนเกิดกระบวนการทัศนคติใหม่ ๆ ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในเรื่องวิสัยทัศน์และภารกิจของทีมงานและองค์กร พัฒนาผู้ตามไปสู่ความสามารถที่สูงขึ้นเกิดความสนใจเฉพาะตนไปสู่อุดมการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในตนเองและองค์กร ประกอบด้วย ด้านการสร้างบารมี ด้านการคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ

2. ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการของสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย

3. การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการรับรอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. เพื่อมุ่งให้มี คุณภาพดียิ่งขึ้น

4. โรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย หมายถึง สถาน ที่จัดการศึกษาที่มีการเปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาหรือ ชั้นอนุบาลสำหรับเด็กเฉพาะช่วงอายุ 3 - 6 ปี เป็นการ จัดการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยจัดประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเต็มตามศักยภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตภาคเหนือตอนบน

5. ภาคเหนือตอนบน หมายถึง จังหวัดที่อย ภาคนเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย 9 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา น่าน แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน และอุตรดิตถ์ (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2556)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับ ปฐมวัย ในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 140 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ม.ค. 56 จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับปฐมวัย ในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 104 คน โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane) และการสุ่มแบบแบ่ง กลุ่มตามสัดส่วน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็น แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับระดับพฤติกรรมภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบ่ง เป็น 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับการ ประเมินคุณภาพภายนอก แบบสอบถามมีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ และตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบ แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่ม เต็ม โดยข้อความถามของแบบสอบถามมีความเที่ยงตรง หรือความน่าเชื่อถือ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ ค่าเท่ากับ 0.92

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองและขอความอนุเคราะห์ใน การตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัย เชียงรายส่งไปรษณีย์ พร้อมแนบซองจดหมายติดแสตมป์ จำหน่ายของถึงผู้ทำวิจัยไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บ ข้อมูลและขอความกรุณาให้ผู้ตอบแบบสอบถามคืน แบบสอบถามหลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ โดยโทรศัพท์ติดต่อกลุ่มตัวอย่างก่อนวันเก็บแบบสอบถามล่วงหน้า 7 วัน เพื่อให้เกิดข้อผิดพลาดในการเก็บรวบรวม ข้อมูลให้เหลือน้อยที่สุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำกับข้อมูล ประกอบด้วย

5.1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์โดย ใช้ค่าร้อยละ ส่วนอายุ ประสบการณ์ตำแหน่ง จำนวนครู และจำนวนนักเรียน แบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและการ ประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชนระดับ ปฐมวัย ในเขตภาคเหนือตอนบน แบบสอบถามมีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียน เอกชนระดับปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนบน โดยการ

วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product correlation coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

5.4 ข้อเสนอแนะในการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัยในเขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบโดยอิสระใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอุปนัยแล้วสรุปเป็นภาพรวมของแต่ละด้าน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 82.70) อายุ 40-49 ปี (ร้อยละ 42.31) มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 65.40) ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร (ร้อยละ 70.20) มีประสบการณ์ในตำแหน่ง 1-10 ปี (ร้อยละ 65.38) โรงเรียนมีจำนวนครู 1-10 คน (ร้อยละ 49.04) และมีจำนวนนักเรียน 101-200 คน (ร้อยละ 39.42)

1.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.318) โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการสร้างบารมี และด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ส่วนด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.3 ความคิดเห็นต่อการประเมินคุณภาพภายนอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = 0.434) โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่สามารถบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาเด็กปฐมวัย และผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการบริหารและจัดระบบบริหารคุณภาพ (PDCA)

1.4 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกโดยภาพรวม

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและด้านการสร้างแรงบันดาลใจส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกในทางบวก ส่วนด้านการสร้างบารมีและด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญาส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกในลักษณะผกผัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ $y = 0.285 - 0.274 (x_1) + 0.472 (x_2) - 0.267 (x_3) + 0.979 (x_4)$

1.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ในเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า ผู้บริหารควรปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการทำงานและด้านชีวิตครอบครัว ให้ความเสมอภาคแก่ผู้ร่วมงานทุกคน และผู้บริหารควรตั้งตนให้อยู่ในสติในการทำงาน และหมั่นให้กำลังใจแก่ตนเองเสมอ

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญต่อการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งองค์กรต่าง ๆ มักจะต้องการผู้นำในองค์กรที่มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม ความเสียสละ และเป็นประชาธิปไตย สอดคล้องกับ [7] ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ผู้บริหารแสดงออกมากกว่าด้านอื่น คือ ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ส่วนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ผู้บริหารแสดงออกน้อยกว่าด้านอื่น คือ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญาในการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหารกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานทำงานกันเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้บริหารทำให้เกิดความสนใจที่จะค้นหาวิธีการใหม่ ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการกระตุ้นการใช้สติปัญญา ผู้บริหารช่วยให้ผู้ร่วมงานมองปัญหาในหลายแง่มุมและผู้บริหารสนับสนุนผู้ร่วมงานให้คิดแก้ปัญหาที่เคยเกิดขึ้น

แล้วด้วยวิธีการใหม่ ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารเป็นพี่เลี้ยงคอยแนะนำวิธีการทำงานแก่ผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ [4] ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทราเขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา

2.2 ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการประเมินคุณภาพภายนอกโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่สามารถบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาเด็กปฐมวัย และผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ส่วนข้อที่น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการบริหารและจัดระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) อาจเนื่องมาจากการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาได้รับการตรวจประเมินอย่างต่อเนื่องตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 48 ระบุว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก” ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และมีภาวะผู้นำในการบริหารจัดการตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาได้อย่างลุล่วงและมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลดีต่อการรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สอดคล้องกับ [6] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อ่างทอง พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะทางด้านมนุษย ทักษะด้านเทคนิค และทักษะทางด้านความคิด 2) ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผู้บริหาร ด้านนักเรียน และด้านครู 3) ทักษะการบริหารกับผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ [1] ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ประกอบด้วย ผู้บริหารมีความมุ่งมั่น ทุ่เมทะและจริงจังต่อการทำงาน ผู้บริหารมีความสนใจใฝ่การเรียนรู้และมีความเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง การใช้การบริหารที่เข้มงวดเคร่งครัดต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร และผู้บริหารมีทักษะในการบริหาร

2.3 ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ในเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกโดยภาพรวม อาจเนื่องมาจากผู้นำเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนา ภาวะผู้นำของผู้บริหารจึงเป็นส่วนสำคัญต่อการกำหนดนโยบายต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างบารมีด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา และด้านการสร้าง

แรงบันดาลใจ ก็จะส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สอดคล้องกับ ปราณี อธิมานนท์ (2550) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภูมิภาค ตะวันตก พบว่า ภาวะผู้นำด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคนและด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญาส่งผลต่อการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภูมิภาคตะวันตก และสอดคล้องกับ สิทธิกร อ้วนศิริ (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงเป็นลบต่อตัวแปรผลการประเมินคุณภาพภายนอก โดยมีค่าอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมเป็นบวกต่อตัวแปรผลการประเมินคุณภาพภายนอก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ยงศิริโรจน์ เศษวงค์ (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 โดยภาพรวมทุกด้าน ส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่ส่งผลมากที่สุด คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการสร้างแรงจูงใจต่อบุคลากรและชุมชน รองลงมาได้แก่ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านการมีอิทธิพลสร้างวิสัยทัศน์ และด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่เพียงแต่ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและมีความพร้อมในการรับการตรวจการประเมินภายนอกของสถานศึกษา

เท่านั้น แต่ควรต้องทำให้เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำของตัวผู้บริหารเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมต่อไป

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ร่วมงาน ตามหลักการครองตน ครองคน ครองงาน เพื่อที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความไว้วางใจ เกิดความจงรักภักดีและเชื่อถือในตัวผู้นำเกิดความคล้อยตามพยายามแก้ปัญหาในการปฏิบัติ เกิดความมั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบและยอมอุทิศตนเพื่อองค์กร

1.3 ผู้บริหารควรคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพราะคนเราทุกคนมีความแตกต่างกัน ทั้งพรสวรรค์ ความสามารถ นิสัยใจคอ ฯลฯ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีความยืดหยุ่นในการทำงาน มอบหมายงานให้ตรงตามความสามารถและความเหมาะสมของแต่ละคน และควรให้การชื่นชมในความสามารถและผลงานของผู้ร่วมงานอย่างเสมอภาค เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานทุกคน

1.4 ผู้บริหารโรงเรียนควรตระหนักในการนำระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เนื่องจากเป็นการทำงานที่เป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินการหรือปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบประเมินผล และมีการปรับปรุงแก้ไขเป็นวงจรต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวังและเพื่อแสวงหาสภาพที่ดีกว่า ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสามารถอาศัยแนวคิดการบริหารระบบคุณภาพมาประสมประสานและเลือกสรรกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติ และความเหมาะสมกับสถานศึกษา ตลอดจนสภาพและความต้องการของสังคม

1.5 ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในระบบบริหารและการสนับสนุนทางการศึกษา เพราะสถานศึกษากับชุมชนมีความสำคัญในการที่จะต้องร่วมมือกันในการจัดการศึกษา ชุมชนจะต้องถือว่า

สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ที่จะต้องให้การเอาใจใส่ดูแลและสนับสนุน มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการศึกษาให้มีความหลากหลาย มีความเหมาะสม สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มาบริหารจัดการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และท้องถิ่นให้มากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย ในเขตภาคเหนือตอนบน

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนา หรือวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- [1] เกจกนก เอื้อวงศ์. ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบประกันคุณภาพการศึกษาของการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2547.
- [2] ปราณี อธิคมานนท์. ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภูมิภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2553.
- [3] ยงควิโรจน์ เศษวงค์. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย; 2555.
- [4] รุ่งนภา วิจิตรวรค์. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์; 2551.
- [5] วรวัฒน์ แสงน้อยอ่อน. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง. ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2556, จาก <http://203.114.112.231/ecs/backoffice/document/ld/doc/concept-2500031-2012-07-31-20-48-29.doc>; 2555.
- [6] สุรัชย์ เหมือนนิรุทธ์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการประเมินตนเอง ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา; 2551.
- [7] สราญรัตน์ จันทะมล. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2. รายงานการศึกษานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2548.

- [8] สิทธิกร อ้วนศิริ. การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2556, จาก http://grad.msu.ac.th/jem/home/journal_file/244.pdf; 2552.
- [9] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด; 2545.
- [10] สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) ฉบับสถานศึกษา พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ: สำนักงาน; 2554.